Η εκκλησιολογική διάσταση της ΣΤ' Οικουμενικής Συνόδου (Πρωτοπρεσβύτερος Αναστάσιος Κ. Γκοτσόπουλος, Εφημέριος Ι. Ν. Αγ. Νικολάου Πατρών)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 20 Σεπτεμβρίου, 2015

Μαζί με τη μεγάλη εορτή της Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού, στις 14 Σεπτεμβρίου, η Εκκλησία μας τίμησε και μία δεύτερη «ύψωση». Την ύψωση της αληθείας της Πίστεώς μας κατά της πλάνης και του ψεύδους. Όπως διαβάσαμε στο συναξάριο της εορτής του Σταυρού επιτελείται η μνήμη της Αγίας Στ’ Οικουμενικής Συνόδου των 170 Αγίων Πατέρων που καταδίκασαν την αίρεση του μονοθελητισμού. Οι εορτές της μνήμης των Οικουμενικών Συνόδων δεν είναι μία απλή ενθύμηση ενός γεγονότος, αλλά κυρίως υπενθύμιση της ζωντανής παρακαταθήκης στην αγιοπνευματική πορεία της Εκκλησίας του Χριστού.

Εικονογράφηση της Στ΄ Οικουμενικής Συνόδου
στον περίφημο Ναό Σταυροπόλεως Βουκουρεστίου (1724)

Επειδή η μεγάλη εορτή της Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού υποβιβάζει αναγκαστικά την εορτή προς τιμήν της Αγίας και Στ΄ Οικουμενικής Συνόδου, για να τιμηθεί πρεπόντως η εορτή, οι Πατέρες όρισαν να μετατίθεται κατά την πρώτη Κυριακή μετά την Ύψωση (Τυπικό Αγ. Συμεών Θεσσαλονίκης). Έτσι και η Στ΄ Οικουμενική Σύνοδος όπως και η Α΄, η Δ΄ και η Ζ΄ τιμώνται κατά την αναστάσιμη και πανηγυρική ημέρα της Κυριακής.

Πριν εμβαθύνουμε στην **εκκλησιολογική διάσταση** της Στ΄ Οικουμ. Συνόδου, ας δούμε κάποια ιστορικά στοιχεία: συνεκλήθη το Νοέμβριο του 680 μ.Χ. στο Παλάτι, εν Τρούλλω, στην Κωνσταντινούπολη με τη συμμετοχή 170 Πατέρων από Ανατολή και Δύση. Η Σύνοδος επανέλαβε τη θεολογική διατύπωση της Δ΄ Οικουμενικής Συνόδου και θεολόγησε **ότι ο Ιησούς Χριστός είναι τέλειος Θεός και τέλειος άνθρωπος, σε μία Υπόσταση (ένα πρόσωπο), είναι Θεάνθρωπος**.

Στο πρόσωπο του Κυρίου Ιησού ενώνεται υποστατικά, σε ένα πρόσωπο δηλαδή, στο Πρόσωπο του Θεού Λόγου, η θεία και η ανθρώπινη φύση αχωρίστως, ατρέπτως, αδιαιρέτως και ασυγχύτως. Επίσης, εδογμάτισε ότι επειδή ο Χριστός έχει τέλειες τις δύο φύσεις, θεία και ανθρώπινη, έχει και **δύο φυσικές θελήσεις και δύο ενέργειες (θεία και ανθρώπινη),** όπως προκύπτει και από τις ίδιες τις Ευαγγελικές διηγήσεις. Δηλαδή, στο πρόσωπο του Θεανθρώπου διασώζεται πλήρως ακέραιη και η θεία και η ανθρώπινη θέληση και ενέργεια.

Η Σύνοδος των Αγίων Πατέρων κατεδίκασε τη χριστολογία των Μονοθελητών, οι οποίοι κήρυτταν ότι ο Χριστός έχει μόνο μία, τη θεία θέληση και ενέργεια, και όχι την

ανθρώπινη, με άλλα λόγια δεν είναι τέλειος άνθρωπος. Η Έκτη Σύνοδος ουσιαστικώς
δικαίωσε τη θεολογία και τους αγώνες του **Αγ. Σωφρονίου Πατριάρχου Ιεροσολύμων** και ιδιαιτέρως του **Αγ. Μαξίμου του Ομολογητού** κατά της αιρέσεως του Μονοθελητισμού.

Ο
Άγιος Μάξιμος ο Ομολογητής (580-662), ήταν αρχικά Ηγούμενος της Μονής Χρυσουπόλεως κοντά στην Κωνσταντινούπολη και αγωνίσθηκε για πολλά χρόνια χωρίς
«ανώτερη» εκκλησιαστική υποστήριξη, τη στιγμή που τα Πατριαρχεία της Ανατολής (Κωνσταντινουπόλεως,
Αλεξανδρείας και Αντιοχείας) είχαν αποδεχθεί την αίρεση κάτω από πίεση του μονοθελήτου Αυτοκράτορα Κώνσταντος Β΄ (641-668).

Ο
Άγιος Μάξιμος, χωρίς να κατέχει κάποια ιδιαίτερη θέση στην εκκλησιαστική ιεραρχία - ήταν ένας **απλός μοναχός**, ούτε καν ιερέας - ύψωσε το θεολογικό του ανάστημα ***ένας αυτός,***
εναντίον όλης της «επισήμου Εκκλησίας». Ο Άγιος Μάξιμος υπήρξε *«μέγιστος θεολόγος, ο οποίος εσφράγισε με το*
αγωνιστικό του σθένος και την πλούσια συγγραφική του προσφορά τη θεολογική αναίρεση της μονοθελητικής αιρέσεως».

Ο
Άγιος Μάξιμος με τον πιστό του μαθητή και συναγωνιστή, τον ιερέα Αναστάσιο, περιήλθε
γη και θάλασσα από την ΚΠολη μέχρι τη Ρώμη για να προασπιστεί την Αλήθεια και να πετύχει **συνοδική καταδίκη της αιρέσεως από την Σύνοδο στην Ρώμη υπό τον**
Ορθόδοξο πάπα Άγ. Μαρτίνο τον Ομολογητή. Επιστρέφοντας στην Κωνσταντινούπολη συνελήφθη, υπέστη φρικτά βασανιστήρια (του έκοψαν τη γλώσσα και τα δάκτυλα του δεξιού χεριού του) και πέθανε μετά από πολλές κακουχίες στην εξορία. Δεν έζησε για να παραστεί στην
Στ΄ Οικουμενική Σύνοδο, όμως δια των μαρτυρικών του αγώνων υπέρ της Ορθοδοξίας
και δια της θεοπνεύστου θεολογίας του αποτέλεσε τον εμπνευστή και το θεμέλιο αυτής της Συνόδου. Τα ίδια βασανιστήρια με τον Άγιο Μάξιμο υπέστη και ο συναγωνιστής του ιερέας Αναστάσιος και οι μαθητές του Θεόδωρος, Ευπρέπειος και Αναστάσιος μοναχός, την μνήμη των οποίων σήμερα (20 Σεπτεμβρίου) τιμά η Εκκλησία μας.

Όπως
διαβάζουμε στο συναξάριο της εορτής, η Στ΄ Οικουμενική Σύνοδος καταδίκασε ως **αιρετικούς**
επτά (7) πατριάρχες και άλλους επισκόπους. Αναθεματίστηκαν, καθαιρέθηκαν και εκδιώχθηκαν από την Εκκλησία του Χριστού ως αιρετικοί :

.
ο **πάπας**
Ρώμης Ονώριος (625-638)

.
οι
τέσσερις Οικουμενικοί Πατριάρχες
Κωνσταντινουπόλεως Σέργιος (610-638), **Πύρρος** (638-641,
654), **Παύλος Β΄** (641-653) και **Πέτρος** (654-666),

.
ο **Πατριάρχης**
Αλεξανδρείας Κύρος (630-642),

.
ο **Πατριάρχης**
Αντιοχείας Μακάριος (650-685), και

.
οι
επίσκοποι Στέφανος, Πολυχρόνιος και Κωνσταντίνος.

Η Σύνοδος δικαίωσε μετά θάνατον τον
απλό μοναχό Μάξιμο τον Ομολογητή, τον οποίο είχαν καταδικάσει οι ανωτέρω αιρετικοί μεγαλοσχήμονες επίσκοποι και πατριάρχες.

Ας
προσέξουμε στο σημείο αυτό αδελφοί : Η Στ΄ Οικουμενική Σύνοδος μας δίνει ένα
από τα **σπουδαιότερα μαθήματα Ορθόδοξης εκκλησιολογίας**,
που δυστυχώς λησμονούμε σήμερα: Η Εκκλησία δεν συγκροτείται μόνο από τους πατριάρχες,
τους επισκόπους και τους κληρικούς εν γένει. Οι επίσκοποι είναι όντως οι αξιωματούχοι Της. Είναι, πρέπει να είναι, οι Πατέρες και Ποιμένες τής «λογικής ποίμνης» που φέρουν τον υπέρτατο βαθμό της ιερωσύνης ως διάδοχοι των Αγίων Αποστόλων. Είναι, πρέπει να είναι, οι εκφραστές του φρονήματος της Εκκλησίας. Αυτοί διασώζουν, πρέπει να διασώζουν και να μεταδίδουν ανόθευτη την ευαγγελική,

αποστολική και πατερική διδασκαλία.

Αυτό
είναι το πρώτιστο και υψηλότερο έργο και η κύρια αποστολή τους. Γι' αυτό και κάθε επίσκοπος, όχι ο ιερέας και ο διάκονος, μόνο ο επίσκοπος, κατά τη στιγμή της χειροτονίας του ομολογεί το
Σύμβολο της Πίστεως και υπόσχεται ότι θα κρατήσει και θα μεταδώσει ακέραιη και ανόθευτη τη διδασκαλία της Εκκλησίας. Έτσι και σε κάθε Θ. Λειτουργία στην ιερότερη στιγμή της ευχόμαστε και προσευχόμαστε, και πρέπει να προσευχόμαστε με ιδιαίτερη θέρμη για τον επίσκοπό μας, να μας τον χαρίζει ο Θεός «***ορθοτομούντα τον λόγον της αυτού αληθείας***»! **Οι**
επίσκοποι έχουν, λοιπόν, την υπερέχουσα, την πολύ υψηλή θέση, τη μοναδική αποστολή μέσα
στην Εκκλησία μας.

Συγχρόνως όμως είναι και μέλη του
σώματος της Εκκλησίας που **μόνη κεφαλή**
έχει τον Θεάνθρωπο Χριστό. Εάν η
συμπεριφορά τους ή οι διδασκαλίες τους είναι ανάρμοστες προς την Κεφαλή - και συνεπώς προς όσα θέσπισαν οι Άγιοι εν Αγίω Πνεύματι - τότε **με συνοδική απόφαση αποκόπτονται από σώμα ως μολυσμένα μέλη.** Ναι! Και ο επίσκοπος και ο αρχιεπίσκοπος και ο
πατριάρχης μπορεί να σφάλει και υπόκειται και αυτός στην εκκλησιαστική κρίση.

Στην
Ορθόδοξη Εκκλησία μας **δεν αναγνωρίζουμε κανένα πάπα, ούτε έχουμε κανέναν**
αλάθητο και υπέρ άνω κριτικής. Εάν κάποιος, όποιος και αν είναι αυτός, είτε ιερέας, είτε επίσκοπος, ακόμα και πατριάρχης, εάν με τα λόγια του και τις ενέργειές του παρεκκλίνει από την Παράδοση των Αγίων μας αποκόπτεται ως επικίνδυνο και μολυσμένο μέλος για να μην μεταδώσει τον μολυσμό της ετεροδιδασκαλίας και στα υπόλοιπα μέλη του Σώματος του Χριστού.

Η ιστορία και η διδασκαλία της
Εκκλησίας μας μάς έχει επιφορτίσει με την ιερή υποχρέωση, **ανάλογα με το χάρισμα και τη θεολογική του κατάρτιση ο καθένας μας**, **να**
ενδιαφερόμαστε και να αγωνιούμε για τα θέματα πίστεως και, αν έχουμε τη δυνατότητα και τις γνώσεις, με τον δέοντα σεβασμό, την αναγκαία νηφαλιότητα αλλά
και με παρρησία και ειλικρίνεια να επισημαίνουμε τις εκτροπές. Αυτό έκαναν πάντοτε στη ζωή της Εκκλησίας μας οι Άγιοι. Αυτό έκανε και ο Άγιος Μάξιμος ο Ομολογητής. Απλός μοναχός αυτός, αψήφησε όχι μόνον την κοσμική, αυτοκρατορική

εξουσία,
αλλά και πατριάρχες και επισκόπους τής εποχής του, με τους οποίους διέκοψε την εκκλησιαστική κοινωνία, δηλ. δεν τους αποδεχόταν ως Ποιμένες της Εκκλησίας, αλλά ως λύκους βαρείς, αφού δυστυχώς αυτοί πρώτοι είχαν περιφρονήσει την ορθόδοξη πίστη και παράδοση. Ασφαλώς δεν διακατεχόταν από αυθάδεια ή φανατισμό.
Ήξερε να υπακούει και να ταπεινώνεται πρωτίστως ενώπιον των εκκλησιαστικών αρχών. Τιμούσε και σεβόταν υπέρμετρα - όπως κάθε άγιος - την ιερωσύνη και τους ταγούς τής Εκκλησίας, όμως είχε την διάκριση να αντιτίθεται και να διακόπτει την εκκλησιαστική κοινωνία μαζί τους, όταν αυτοί οι ίδιοι είχαν αντιταχθεί στο Θείο
θέλημα. Εκεί έχει εφαρμογή το
αποστολικό «πειθαρχείν δει Θεώ μάλλον ή ανθρώποις». Τότε **απαιτείται ομολογία. Η πίστη και η αγάπη του στον Θεό έκανε τον Άγιο αδιαπραγμάτευτο σε**
θέματα Πίστεως.

Είναι χαρακτηριστικό ένα περιστατικό
που διασώζεται από τους αγώνες του Αγ. Μαξίμου: Όταν σε ανάκριση μετά την πρώτη
του εξορία ο αιρετικός Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Πέτρος του είπε να ενωθεί με την Καθολική (παγκόσμια) Εκκλησία που είχε δεχθεί την αίρεσι, διότι τελικά,
«*ποιος είσαι εσύ ένας απλός καλόγερος να εναντιώνεσαι σε όλη την Εκκλησία;*»
ο Άγιος Μάξιμος απάντησε: **«Ο Θεός των όλων (ο Χριστός), μακαρίζοντας τον Πέτρο, είπε ότι Καθολική Εκκλησία είναι η ορθή και σωτήριος ομολογία της**
πίστεως σ' Αυτόν (και όχι η ενότητα μέσα στην αίρεση, μέσα στην ψευδή πίστη)».

Γι’ αυτή τη σταθερότητα της ομολογίας
του ο Άγιος υπέστη πολλούς διωγμούς και μαρτύρια και στο τέλος θυσίασε και την ίδια του τη ζωή, αλλά ήλθε ολόκληρη Οικουμενική Σύνοδος και τον δικαίωσε πανηγυρικά, γιατί πάνω στη θεολογία του απλού μοναχού Μαξίμου στηρίχτηκε για να
καταδικάσει τους 7 μεγαλοσχήμονες πατριάρχες
!

Αξίζει, επίσης, να σημειώσουμε ότι η
καταδίκη τού πάπα Ονωρίου από την Στ΄ Οικουμενική Σύνοδο, καθώς και η καταδίκη του πάπα Βιγιλίου από την Ε΄ Οικουμενική Σύνοδο αποδεικνύουν περίτρανα ότι είναι εκκλησιολογικά ψευδής και ιστορικά ανεπέρειστος και απαράδεκτος ο ισχυρισμός
των παπικών περί του ex

cathedra
αλαθήτου του Πάπα,
ένα καινοφανές δόγμα που επινόησε ο παπισμός μόλις το 1879 !

Αγαπητοί, ας προσέξουμε: στην Εκκλησία
μας το κάθε μέλος έχει τη δική του διακονία και καλείται να αξιοποιήσει το δικό του χάρισμα. Υπάρχει όμως μία διακονία-υποχρέωση την οποία έχουμε όλα τα μέλη της Εκκλησίας μας, ο καθένας μας **ανάλογα με το χάρισμα και τη θέση του, από**
τους πατριάρχες μέχρι τον τελευταίο πιστό: και αυτή είναι **η αγωνία**
για τη διαφύλαξη της παραδοθείσης
πίστεως. Το 1848, σε μία ιστορική κοινή τους δήλωση πανορθοδόξως οι τέσσερις Πατριάρχες της Ανατολής απάντησαν στις παπικές αξιώσεις, συγκεφαλαιώνοντας την ορθόδοξη εκκλησιολογία : «***σε***
μας, γράφουν στον πάπα, ***φύλακας της πίστεως δεν είναι ένα πρόσωπο,***
αλλά ο λαός του Θεού», δηλ. **οι επίσκοποι, οι ιερείς και όλοι οι**
πιστοί ενωμένοι διασώζουμε την αλήθεια της μαρτυρίας της Ορθόδοξης πίστης.

Είπα προ ολίγου ότι «η Στ΄ Οικουμενική
Σύνοδος μας δίνει μαθήματα Ορθόδοξης Εκκλησιολογίας, που δυστυχώς λησμονούμε σήμερα». Πολλοί πιστοί νομίζουν λανθασμένα ότι Εκκλησία είναι μόνο ο πατριάρχης και οι κληρικοί και ό,τι αυτοί διδάσκουν
είναι αλάνθαστο και δεν επιτρέπεται η παραμικρή κριτική στις θεολογικές τους απόψεις για θέματα πίστεως! Μια τέτοια αντίληψη είναι ξένη στην Ορθόδοξη Εκκλησία μας και μας οδηγεί στην παπική εκκλησιολογία. Μόνο ο Πάπας λέει ότι ό,τι διδάσκω εγώ ex
cathedra είναι
σωστό και αλάνθαστο! Η Στ΄ Οικουμενική Σύνοδος καταδικάζοντας επτά Πατριάρχες
ξεκαθάρισε τα πράγματα και φωνάζει και σε μας σήμερα:

Προσέξτε, μας λέει, κριτήριο για το
αν κάποιος φρονεί ως πραγματικός Ορθόδοξος Χριστιανός δεν αποτελεί η θέση την οποία κατέχει στην Εκκλησία, αλλά **η πιστότητά του στην τήρηση της**
εκκλησιαστικής παραδόσεως. Κανένας δεν είναι αλάθητος, κανένας δεν είναι
υπέρ άνω κριτικής σε θέματα πίστεως. Αλίμονο σε όποιον συστηματικά περιφρονεί
την παράδοση των Αγίων, όποιος και αν είναι αυτός, ακόμα και ιερέας και επίσκοπος
και αρχιεπίσκοπος και πατριάρχης!

Εύχεσθε, παρακαλώ, αγαπητοί, και
προσεύχεσθε ο Θεός με τις πρεσβείες των Οσίων και θεοφόρων Πατέρων της Στ΄ Οικουμενικής Συνόδου να φωτίζει όλους μας και ιδιαιτέρως εμάς τους κληρικούς, ιερείς, επισκόπους και πατριάρχες να τηρούμε και να μεταδίδουμε ανόθευτη την παρακαταθήκη τής πίστεώς μας.

Ιερός Ναός Αγ. Νικολάου Πατρών

Κυριακή
μετά την Ύψωσιν 20.9.2015